

EL GUST PER LA LECTURA 2019-2020

Cicle mitjà d'Educació Primària

Autor: Pep Molist

Guia didàctica

El Gust per la Lectura 2019-2020
Cicle Mitjà d'Educació Primària

EL DIT D'ARIADNA
GUIA DIDÀCTICA

Departament d'Educació
Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Fina Pairolí i Sarrà

Maig de 2019

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement- NoComercial- Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

Índex

1. Introducció	4
2. L'autor	5
2.1 Recull d'obres publicades	6
2.2 Els premis	20
3. El dit d'Ariadna	21
4. L'il·lustrador	22
5. La guia fil per randa	23
5.1 Proposta didàctica	23
5.2 El paper del docent	23
5.3 Les estratègies de lectura i el procés lector	25
5.4. Les modalitats de lectura	28
5.5. Parlar de la lectura	29
6. Quadern de l'alumne	30
7. Activitats	31
Abans de llegir	31
Mentre llegim	33
Després de llegir	46
8. Propostes d'ampliació	48
9. Annexos	49
Annex 1	49
Annex 2	50
Annex 3	51
10. Bibliografia i webgrafia	52

1. Introducció

El material didàctic format per aquesta guia i el quadern de l'alumne que l'acompanya pretén posar a l'abast dels mestres activitats de dinamització lectora que ajudin a assolir l'objectiu general que es proposa el programa el Gust per la Lectura: aconseguir lectors competents i crítics i que sàpiguen gaudir del plaer de llegir.

Com diu Daniel Cassany en el llibre *Laboratori lector* (Barcelona: Anagrama, 2018), «als bons lectors els agraden moltes activitats relacionades amb la lectura: visitar llibreries, les biblioteques, col·leccionar exemplars, llegir les contraportades dels llibres, parlar de les lectures amb els amics... També els agrada olorar els llibres nous i notar la textura del paper amb la polpa del dit...».

Em penso que estarem d'acord si dic que a Catalunya l'escola té un paper important a l'hora de transmetre els hàbits lectors, sense deixar de banda, evidentment, la família i l'entorn. En altres cultures l'aprenentatge de la lectura s'associa sovint a la religió (als països àrabs) o en l'entorn familiar ja abans d'anar a l'escola (països eslaus).

Els docents hem de procurar despertar aquest gust per la lectura, i mirar de facilitar les condicions perquè la trobada entre els infants i la lectura sigui plaent. S'han d'intentar crear moments i espais gairebé màgics. A partir de la seva actitud, els docents han de saber transmetre el plaer que pot provocar llegir, i ensenyar a expressar les idees i els sentiments que es podem trobar llegint. S'ha d'aspirar a encomanar l'emoció, fer descobrir el plaer que dona llegir bons textos. Hem de poder crear espais on poder generar actituds positives vers la lectura. Endavant, és un repte però es pot aconseguir!

2. L'autor

Josep Maria Molist i Sadurní va néixer a Manlleu (Osona) l'any 1965. Ell mateix es defineix com a bibliotecari i escriptor. Va descobrir la lectura i el tresor que sovint amaguen els llibres gràcies a la bibliotecària del seu poble, que era la mare d'un dels seus amics. Al llarg de la seva infantesa, no va tenir gaires llibres. A casa seva n'hi havia alguns de coneixements i divulgació. Els mateix ha comentat en diverses ocasions que recorda que passava llargues estones fullejant-los tot i que, sempre que era possible, s'entretenia jugant al carrer».

Quan cursava la secundària, va tenir un professor que li va despertar el gust per la lectura. Li agradava escoltar les recomanacions de llibres que li feia; i parlar sobre el que llegien li va fer descobrir nous horitzons, unes sensacions que no havia experimentat mai abans.

Més endavant, quan li va caldre decidir el que volia fer de gran, els records i les experiències viscudes a la biblioteca del poble i, sobretot, les que li havia proporcionat el professor de l'institut, el van fer decidir a estudiar Biblioteconomia i documentació.

Com a bibliotecari va treballar inicialment a la biblioteca de Balaguer, a la secció d'infantil. Això li va suposar un desafiament, perquè coneixia bé la seva feina però no coneixia gaire el món dels infants. El repte estava servit!

Actualment treballa a la Biblioteca del Casino de Manresa.

Com a escriptor té diverses facetes: la de crític literari, la d'assagista de literatura infantil i juvenil i la d'escriptor per a infants.

Es va iniciar en la crítica com a coordinador i crític de les pàgines de llibres del diari *Segre* (1987-2000), i també va col·laborar com a crític de literatura infantil al suplement *Presència*. Actualment forma part de l'equip de crítics de la revista *Faristol* i col·labora al suplement *Quadern* del diari *El País*.

2.1 Recull d'obres publicades

ASSAIG

Títol: *Els llibres tranquils*
Autor: Pep Molist
Editorial i any d'edició: Pagès editors, 2003
Col·lecció «Argent Viu»
ISBN: 9788497790697
Pàgines: 168

Els llibres tranquils és una tria comentada de contes i novel·les per a infants, que, publicats els últims anys, tracten de quaranta-cinc temes relacionats amb les vivències més importants que experimentem en la vida (el naixement, la mort, la guerra, la natura...); amb els sentiments que desvetllen (l'amor, les pors...) i amb l'actitud que hi adoptem (l'egoisme, la generositat...). Ideal per provocar una bona trobada entre adult, infant i literatura.

ASSAIG

Títol: *Dins del mirall*
Autor: Pep Molist
Editorial i any d'edició: Editorial Graó, 2008
ISBN: 9788478275342
Pàgines: 190

Itinerari per algunes de les millors obres de la literatura universal adreçades als infants i els joves des que neixen fins que ja es poden considerar lectors autònoms. Adreçat als adults, el llibre explica els elements que caracteritzen i defineixen la literatura infantil i juvenil.

EL SEU PRIMER LLIBRE

Títol: *El tren que fa xup-xup*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Joan Antoni Poch
Editorial i any d'edició: La Galera, 1994
Col·lecció: «Els llibres de la Tortuga»
ISBN: 978424624238
Pàgines: 24

COL·LECCIÓ «CONTES PER A PRIMERS LECTORS»

Títol: *La Plis Plau i la gelosia de la cosina*
Autor: Pep Molist
Il·lustradora: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2015
ISBN: 9788447930418
Pàgines: 40

La Plis Plau veu com tothom fa molt de cas a la cosina que els ha vingut a visitar, i això la desconcerta. Una nova aventura de la vaca Plis Plau, sobre la gelosia.

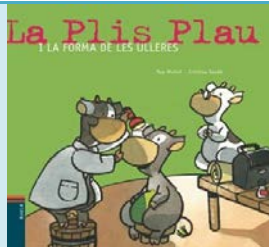
COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i el monstre del malson*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2012
ISBN: 9788447928156
Pàgines: 40

La Plis Plau no pot dormir perquè té un malson. En aquesta nova aventura descobrireu com el supera.

COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i la forma de les ulleres*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
ISBN: 9788447926992
Pàgines: 40

La Plis Plau confon les coses i la metgessa descobreix què li passa: no hi veu bé i ha de portar ulleres. Al principi no li agrada gaire però després veu que n'hi ha de ben maques i que amb ulleres ho veu tot molt bé!

COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i el vestit de la forastera*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
ISBN: 9788447926381
Pàgines: 40

A les Muntanyes d'Aquest Cantó han vist una forastera. La Plis Plau i les seves amigues pensen que deu ser ben estranya... Potser s'equivoquen? Una nova història de la vaca Plis Plau sobre l'acceptació dels altres.

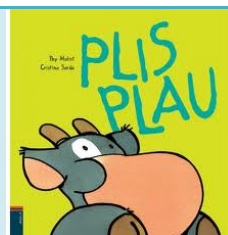
COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau i l'arbrust de la vergonya*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
ISBN: 9788447926374
Pàgines: 40

La Plis Plau s'ha amagat i les seves amigues no la troben. On deu ser? En aquesta història veurem com la Plis Plau supera la vergonya.

COL·LECCIÓ CONTES PER A PRIMERS LECTORS

Títol: *La Plis Plau*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2010
Pàgines: 40

Llibre d'imatges on la petita vaca Plis Plau parla de temes d'un entorn proper, com ara la casa, els amics, el menjar, les festes, les estacions i els sentiments. És una edició especial, diferent dels altres títols de la col·lecció, per donar rellevància al personatge i al seu món.

ADAPTACIONS D'OBRES D'AUTORS CONEGUTS

Títol: *Els nens voladors*
Autor: Pere Calders, adaptació de Pep Molist
Il·lustrador: Lluís Farré
Editorial i any d'edició: Baula, 2012
Col·lecció: «Contes esbojarrats»
ISBN: 9788447925346
Pàgines: 32

Un dia, anant cap a l'escola, la Roser, una nena com qualsevol altra, es troba amb una fada que li concedeix un do: alçar qualsevol objecte amb la mirada. Amb el nou do i el seu pare munta una fantàstica i curiosa atracció de fira...

ADAPTACIONS D'OBRES D'AUTORS CONEGUTS

Títol: *Peter Pan*
Autor: James M. Barrie, adaptació de Pep Molist
Il·lustrador: Javier Andrada
Editorial i any d'edició: La Galera, 2012
Col·lecció: «Petits Universals»
ISBN: 9788424637491
Pàgines: 48

Els germans Darling, la Wendy, en George i en Michael, una nit atrapen l'ombra d'en Peter Pan, el noi que no creix mai. Ell els recompensarà portant-los a l'Illa de Mai Més, on viuran fantàstiques aventures enmig de sirenes, fades, els nens perduts, indis i pirates... i sobretot el terrible capità que odia en Peter i li fa la guerra. Però aviat descobriran que en Peter s'ho pren tot de broma... potser massa i tot.

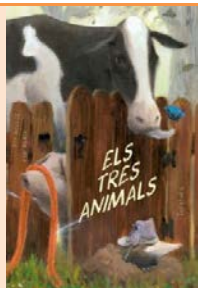
ÀLBUMS IL·LUSTRATS

Títol: *Des d'allà dalt, tot és diferent*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Anna Clariana
Editorial i any d'edició: El Cep i la Nansa, 2017
ISBN: 9788417000349
Pàgines: 30

Un dia que jo estava preocupat, l'avi em va dir: «Max, avui pujarem al vell roure, tal com feia jo quan tenia la teva edat. Des d'allà dalt, tot és diferent».

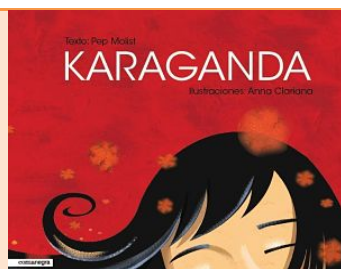
ÀLBUMS IL·LUSTRATS

Títol: *Els tres animals*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Kim Amate
Editorial i any d'edició: Takatuka, 2016
ISBN: 9788416003716
Pàgines: 36

La Mercè Roureda, una escriptora de contes que s'ha fet famosa amb tres personatges –un porc paleta, un talp periodista i una vaca excursionista–, decideix anar-se'n a viure al bosc a buscar la inspiració per crear noves històries i altres personatges. Ara bé, la vida al bosc no és com se la imaginava. Els animals viuen al bosc com han viscut sempre, cosa que desconcerta la Mercè i li fa patir una crisi de creativitat, que supera amb la idea d'un nou conte.

ÀLBUMS IL·LUSTRATS

Títol: *Karaganda*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Anna Clariana
Editorial i any d'edició: Comanegra, 2011
ISBN: 9788415097068
Pàgines: 32

L'hivern i la primavera arriben a la ciutat de Karaganda gràcies a dos visitants molt especials. Cada any arriba a la ciutat en Franc, vestit de blanc, i porta l'hivern dins d'una bufanda. I quan en Franc se'n vagi arribarà l'Amanda, que convida a entrar en la seva escalfor i els colors de la seva garlanda. Un conte diferent, farcit de metàfores i poesia, per gaudir d'unes il·lustracions plenes de màgia i simpatia mentre esperem la primavera.

CONTES INFANTILS

Títol: *La Verònica vol un amic*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ona Causa
Editorial i any d'edició: Animallibres, 2018
Col·lecció: «La formiga»
ISBN: 9788416844739
Pàgines: 90

La Verònica té tot el que vol. Que vol un llibre? La mare l'hi compra. Un camió de bombers? El pare l'hi regala. Tanmateix, li falta una cosa molt important: no té cap amic amb qui jugar, xiuxiuejar secrets i compartir pors. Com pot trobar-ne un?

CONTES INFANTILS

Títol: *La Jordina i el drac Parrac*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Bernadette Cuxart
Editorial i any d'edició: Baula, 2017
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447933013
Pàgines: 35

Segona aventura del drac Parrac fill orfe de la Magalona, coneguda com «el drac de Sant Jordi». Fa poc, ha estat adoptat per la Jordina i el seu pare, el llenyataire. Com que és un drac, hi ha un munt de gent que se'n malfia. La Jordina, la seva amiga, l'ajudarà a demostrar als altres que de vegades les aparences enganyen perquè ell només vol ajudar a qui ho necessiti.

CONTES INFANTILS

Títol: *Parrac, el fill del drac*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Bernadette Cuxart
Editorial i any d'edició: Baula, 2017
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447930562
Pàgines: 32

Tots sabem que la llegenda del drac de Sant Jordi acaba amb la victòria del cavaller i la mort del drac. Al seu voltant, però, hi ha uns personatges per als quals la història continua.

CONTES INFANTILS

Títol: *La màgia del Pare Noel*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ximena Maier
Editorial i any d'edició: Baula, 2014
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447928286
Pàgines: 32

La Mar coneix molt bé el Pare Noel. Els seus pares li han explicat contes on hi surt. Però no l'ha vist mai de prop. Els contes diuen que hi ha molt poques persones que l'hagin vist. Viatja una sola nit a l'any, la de Nadal, i quan tothom dorm.

CONTES INFANTILS

Títol: *Aquí no hi ha res de res*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Cristina Sardà
Editorial i any d'edició: Baula, 2012
Col·lecció: «Capsa de contes»
ISBN: 9788447923076
Pàgines: 30

Un full en blanc, una tarda de pluja sense sortir, una estona sense res a fer... Però la podem omplir si estem atents: segur que hi ha alguna cosa per veure, olorar, escoltar, tocar o tastar. La vida és plena de finestres que ens ofereixen paisatges que podem omplir amb la imaginació i amb els sentits.

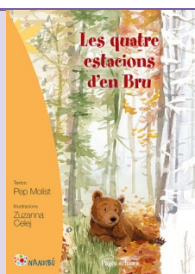
CONTES INFANTILS

Títol: *Ot i el falciot*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Màriam Ben-Arab
Editorial i any d'edició: Baula, 2017
Col·lecció: «Ala delta. Lletra lligada»
ISBN: 9788447935321
Pàgines: 55

De totes les coses que hi ha al món, l'Ot només en vol una: un gos. Fins que un dia, una estranya piuladissa fa que tot canviï.

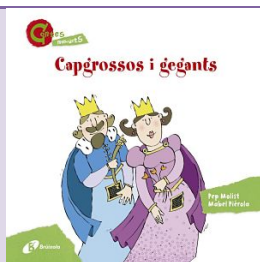
CONTES INFANTILS

Títol: *Les quatre estacions d'en Bru*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Zuzanna Celej
Editorial i any d'edició: Pagès, 2016
Col·lecció: Nandibú
ISBN: 9788499757919
Pàgines: 56

Quatre contes amb quatre aventures quotidianes d'un os i la seva família. Un per cada estació de l'any. Inspirats en la vida i els costums dels ossos bruns que es mouen pels Pirineus. Els contes descriuen els primers anys de la vida d'en Bru, des que neix fins que es fa gran.

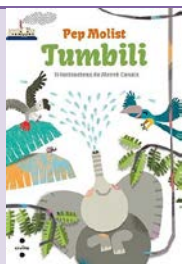
CONTES INFANTILS

Títol: *Capgrossos i gegants*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mabel Piérola
Editorial i any d'edició: Brúixola, 2014
Col·lecció: «Contes menudets»
ISBN: 9788499065410
Pàgines: 28

És festa major. La Paula, l'Anna i el pare han anat a veure els gegants. També veuran els capgrossos i trobaran una sorpresa.

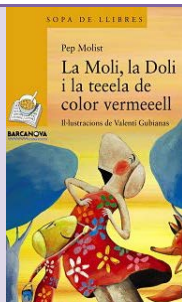
CONTES INFANTILS

Títol: *Tumbili*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mercè Canals
Editorial i any d'edició: Cruïlla, 2014
«El Vaixell de vapor», sèrie blanca
ISBN: 9788466134149
Pàgines: 56

En Tumbili és un petit elefant que cada dia va a l'escola pel mateix camí. I cada dia saluda els mateixos animals que troba. Però si alguna vegada en falta algun, s'empipa com una mona i la selva tremola de cap a cap.

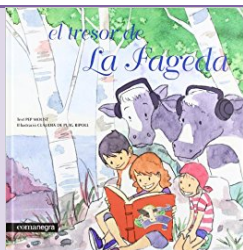
CONTES INFANTILS

Títol: *La Moli, la Doli i la teela de color vermell*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Valentí Gubianas
Editorial i any d'edició: Barcanova, 2013
Col·lecció: «Sopa de llibres»
ISBN: 9788448932176
Pàgines: 64

La Doli ja és una ovella més del ramat. Al costat de la Moli, la seva germana gran, comença a anar a escola, com les altres ovelles. Des de darrere un arbre, una vella guineu es fixa en ella i en el seu vestit vermell, ple de flors dibuixades. La Moli haurà de fer servir l'enginy per protegir la petita Doli de l'enorme fam de la guineu.

CONTES INFANTILS

Títol: *El tresor de la Fageda*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Clàudia de Puig
Editorial i any d'edició: Comanegra, 2012
ISBN: 9788415097495
Pàgines: 32

Un divertit conte infantil basat en l'experiència de la cooperativa La Fageda. L'Alba té sis anys i una imaginació que no se l'acaba. Un dia, tota la família decideix anar a visitar La Fageda, la cooperativa on s'elaboren els millors iogurts del món. Però l'Alba té un altre objectiu: descobrir quin és l'autèntic tresor que amaga La Fageda!

CONTES INFANTILS

Títol: *Guirigall al mercat*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mercè Galí
Editorial i any d'edició: Efadós, 2012
Col·lecció: «Vet aquí»
ISBN: 9788415232155
Pàgines: 32

El primer dissabte que en Pere de Mirambell se'n va tot sol al mercat de Calaf, aquest es converteix en el més famós del país. Hi succeeix un fet extraordinari que dona lloc a la popular expressió «sembla el mercat de Calaf». I és que aquell dia feia un fred tan intens que gairebé glaçava el cor de les pedres...

CONTES INFANTILS

Títol: *Les cebes de Roscoff*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Alessandra Vitelli
Editorial i any d'edició: La fragatina, 2019
Col·lecció: Lo Mullarero
ISBN: 978-84-16566-56-3
Pàgines: 40

És un àlbum il·lustrat on s'enumeren les excel·lents virtuts i característiques de les cebes, i es relacionen amb els sentiments que es remouen a l'interior de la Joana després de la desaparició del seu avi.

CONTES INFANTILS

Títol: *En Joan ha perdut la A*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Maria Beitia
Editorial i any d'edició: Edicions El Cep i la Nansa, 2019
Col·lecció: Tresors
ISBN: 9788417756369
Pàgines: 40

En Joan, el protagonista, vol mostrar al lector alguns exemples del joc de Joan Brossa amb la forma de les lletres i alguns dels seus poemes visuals més coneguts.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *Les enigmàtiques fotos del senyor Clarissa*

Autor: Pep Molist

Il·lustrador: Núria Feijó

Editorial i any d'edició: La formiga, 2012

ISBN: 9788416844395

Pàgines: 120

En Lluc i la Rita van per primera vegada al mercat dels Encants, un lloc on, segons els ha dit el seu pare, pots trobar allò que no trobaràs enlloc, ni tan sols a Internet. Allà, en Lluc es queda palplantat davant d'una foto antiga que hi ha en una parada. Té la sensació que no és la primera vegada que veu aquella fotografia, però no recorda ni quan ni on l'ha vist.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *El petó de la Lli Marleen*

Autor: Pep Molist

Il·lustrador: Jorge del Corral

Editorial i any d'edició: Barcanova

Col·lecció: «Sopa de lletres», 2014

ISBN: 9788448930752

Pàgines: 80

Timoneda és un poble on fa temps que no plou. La gent té l'esperança que un dia torni Lili Marleen, un personatge que, quan va visitar el poble fa anys, va portar solucions màgiques i meravelloses. En Pere és un nen del poble. Les seves pors el duen a conèixer un fotògraf, el senyor Salom, que li explica la seva història amb Lili Marleen i com gaudeix fotografiant moments feliços.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *Ricard, el del forat negre*

Autor: Pep Molist

Il·lustrador: Lucía Serrano

Editorial i any d'edició: Animallibres, 2013

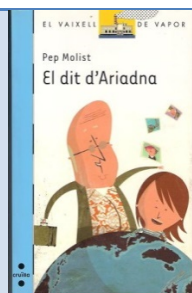
Col·lecció: «La formiga»

ISBN: 9788415095798

Pàgines: 88

La imaginació d'en Ricard és tan i tan enorme que, si fos una persona, tindria l'alçada d'un gegant. Des de ben petit, en Ricard té el somni de ficar-se algun dia en un forat negre. Ningú li ha pogut treure la idea del cap, així que un bon dia en Ricard se'n va de dret al fosc i temut Bosc Singular, d'on la gent surt amb la por dibuixada a la cara.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *El dit d'Ariadna*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Jordi Sunyer
Editorial i any d'edició: Cruïlla, 2012
Col·lecció: «El vaixell de vapor», sèrie blava
ISBN: 9788466130493
Pàgines: 112

L'Ariadna fa girar la bola del mon i de tant en tant assenjala un punt del globus amb el dit. Si el nom els agrada, ella i l'avi s'inventen una història sobre aquell lloc. I l'àvia, que viu en un altre país, li envia llibres que també li fan descobrir llocs fantàstics. Així, gràcies als avis, l'Ariadna apren que es pot viatjar sense sortir de casa, gràcies a la imaginació i als llibres.

NARRATIVA INFANTIL

Títol: *La dona que menjava mitjons*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Jorge del Corral
Editorial i any d'edició: Baula, 2015
Col·lecció: «Ala delta», sèrie blava
ISBN: 9788447930296
Pàgines: 88

Aquesta història passa en un poble petit que ha bastit una llegenda –o potser només són enraonies i tafaneries– al voltant d'una casa i la dona que hi viu. Fa trenta anys que ningú l'ha vist, tot i que se la sent moure's per la casa i se li atribueixen les desaparicions de mitjons del poble. D'aquí li ve el malnom de «*la dona que menja mitjons*».

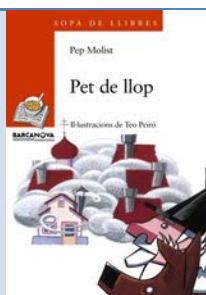
NARRATIVA INFANTIL

Títol: *El carnestoltes del cel*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Valentí Gubianas
Editorial i any d'edició: Zenobita, 2014
ISBN: 9788492571789
Pàgines: 40

Es tracta d'un conte infantil que té com a protagonista la Guida, una nena manresana molt imaginativa, i els fenòmens atmosfèrics (el vent, els núvols, la pluja, els llamps, els trons, l'arc de Sant Martí, la neu i la boira). Junts faran una festa per animar el Sol, que està trist. És tant gran l'espectacle que acaben creant que tots els ciutadans s'apunten a la diversió: es disfressen i fan una rua per la ciutat.

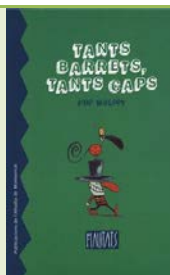
NARRATIVA INFANTIL

Títol: *Pet de llop*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Teo Peiró
Editorial i any d'edició: Barcanova, 2003
Col·lecció: «Sopa de Lletres»
ISBN: 9788448912048
Pàgines: 112

Viure a prop d'una bruixa, encara que no faci malifetes perquè ja és vella i repapieja, pot neguitejar una mica, pel fet que, si li agafa un rampell, segur que la farà ben grossa. Això és el que passa a Nariuska, un poble de la vella Rússia, on vivien tranquils i en pau fins que la vella bruixa Olívia té la pensada de fer la recepta de Tuf de Merda d'Oca. Sort que som al començament de la tardor i en Narcís, el bruixot amic de l'Olívia, arriba al poble amb el seu sac de castanyes. Prou que s'adona que la flaire és terrible i que la seva amiga no està per romanços! Com s'ho farà per caçar les olors per a la recepta màgica que necessita?

GÈNERE POÈTIC

Títol: *Tants barrets, tants caps*
Autor: Pep Molist
Editorial i any d'edició: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004
Col·lecció: «Els Flutats»
ISBN: 9788484156765
Pàgines: 136

Soc en Copalta, venedor de barrets, capells i gorres, i us convido a entrar en aquest llibre. Hi podeu trobar tots els barrets del món. Abans, però, cal que us expliqui un secret molt important: els barrets pensen i saben allò que pensa el cap que porten a sota. Sempre han estat els barrets els que han triat i han portat les persones que els agraden més, i no pas a l'inrevés.

GÈNERE POÈTIC

Títol: *El llençol fantasma i altres petits tresors*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Montse Ginesta
Editorial i any d'edició: Baula, 2007
Col·lecció: «Ala Delta»
ISBN: 9788447916801
Pàgines: 112

El llençol fantasma, la cadira coixa, el llit submarí, la pols fina..., són alguns dels petits tresors que trobaràs a l'habitació del protagonista. Cadascun d'ells és presentat amb una poesia.

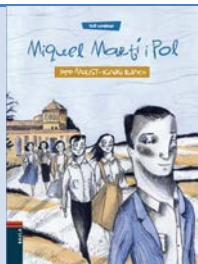
GÈNERE POÈTIC

Títol: *Paraulotes de les fines*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Òscar Julve
Editorial i any d'edició: Andana, 2017
Col·lecció: «Vagó de versos»
ISBN: 9788416394685
Pàgines: 46

La Fina Capa Liles no diu mai paraulotes, però al seu voltant és tota una altra cosa. Aquest llibre regala als lectors un recull complet de les paraulotes que la senyora Capa Liles caça al vol durant tota la seva vida, i que decideix convertir en agosarats **poemes** embolcallats d'originals il·lustracions.

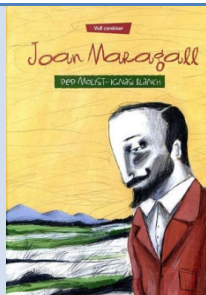
LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Miquel Martí i Pol*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ignasi Blanch
Editorial i any d'edició: Baula, 2010
Col·lecció: «Vull conèixer»
ISBN: 9788447920006
Pàgines: 40

Amb unes breus pinzellades, aquest llibre vol donar a conèixer la vida del poeta Miquel Martí i Pol (1929-2003), i també pretén ser una introducció a la seva obra. Cada pinzellada està il·lustrada amb un poema o un fragment, ja que, en el cas de Miquel Martí i Pol, poesia i vida van estretament lligades, i sovint són una mateixa cosa.

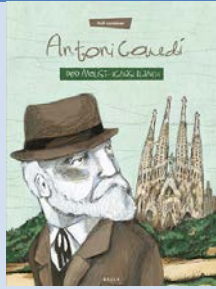
LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Joan Maragall*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ignasi Blanch
Editorial i any d'edició: Baula, 2010
Col·lecció: «Vull conèixer»
ISBN: 9788447921324
Pàgines: 40

Aquest llibre vol donar a conèixer la vida de Joan Maragall i Gorina (1860-1911), que va transcórrer a Barcelona i altres indrets de Catalunya com bé reflecteixen els seus poemes, molts dels quals estan ambientats a la muntanya o al mar. El llibre també serveix d'introducció a la seva obra. Els diversos moments de la seva vida i obra estan il·lustrats amb un dibuix o amb un poema.

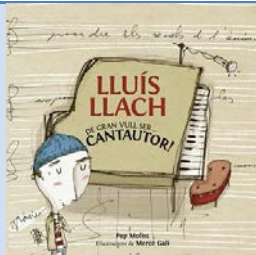
LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Antoni Gaudí*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Ignasi Blanch
Editorial i any d'edició: Baula, 2011
ISBN: 9788447922819
Pàgines: 40

Antoni Gaudí i Cornet (1852-1926) és un dels arquitectes catalans més importants, i sens dubte el més popular. La seva obra va significar una revolució tant en l'arquitectura com en el conjunt de les arts plàstiques. La recerca de la perfecció artística, social i personal va caracteritzar la seva vida.

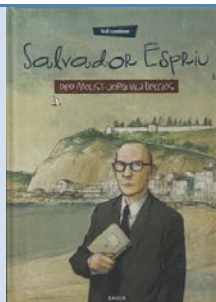
LLIBRES BIBLIOGRÀFICS

Títol: *Lluís Llach*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Mercè Galí
Editorial i any d'edició: Efadós, 2012
Col·lecció: «Libre solidari»
ISBN: 9788415232292
Pàgines: 40

Durant quaranta anys, Lluís Llach va ser cantautor –l'artista que canta les seves pròpies composicions–. Vet aquí els elements i les persones que van fer que Lluís Llach esdevingués cantant: un poble amb un munt de músics, un piano negre, una mare i uns mestres apassionats per la música, a més de les converses amb l'avi Siset.

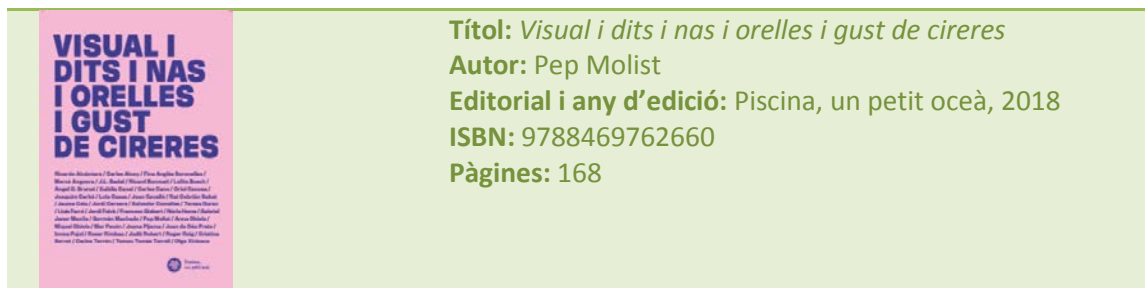
LLIBRES BIOGRÀFICS

Títol: *Salvador Espriu*
Autor: Pep Molist
Il·lustrador: Jordi Vila Delclòs
Editorial i any d'edició: Baula, 2013
Col·lecció: «Vull conèixer»
ISBN: 9788447927050
Pàgines: 40

Un llibre per iniciar-se en el coneixement de la vida i l'obra de Salvador Espriu, el poeta que va fer d'Arenys de Mar un univers literari anomenat Sinera. Servint-se del mite de Sinera, Espriu, un dels poetes catalans més importants del segle xx, explica el nostre món.

AMB ALTRES AUTORS

Títol: *Visual i dits i nas i orelles i gust de cireres*

Autor: Pep Molist

Editorial i any d'edició: Piscina, un petit oceà, 2018

ISBN: 9788469762660

Pàgines: 168

Al costat de trenta-vuit autors de LIJ més, he tingut el goig de participar amb el conte «*L'Alfons i el mar*» en aquest llibre fet a moltes mans entorn de tres propòsits: despertar els sentits, celebrar la literatura infantil i juvenil i guaitar la lletra nua. Un llibre descosit, hilarant, un xic boig... Amb trenta-nou textos escrits amb els dits i la llibertat que dibuixen les paraules.

2.2 Els premis

Al llarg de la seva trajectòria com a escriptor, Pep Molist ha estat mereixedor de diversos premis:

- **Atlàntida**, atorgat pel Gremi d'Editors, per «Pàgines de Llibres», del diari *Segre* (1991).
- **Vet aquí un gat**, de Montcada i Reixac, per *En Martí i el secret de l'home sac* (1999).
- **Aurora Díaz-Plaja**, atorgat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, per l'article «Observa, compara i tria. Alfabet incomplet de la literatura infantil i juvenil catalana», publicat al *Quadern d'El País*, el 20 de desembre de 2001 (2002).
- **Rovelló d'assaig sobre literatura infantil i juvenil**, per *Els llibres tranquils: el curs de la vida a través de la literatura infantil* (2003).
- **Parcir d'Àlbum Infantil il·lustrat**, per *El senyor sol i la senyora eriçó* (2007).
- **Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona** per *Dos fils* (2007).
- **Crítica Serra d'Or** per *Dos fils* (2007).
- **Crítica Serra d'Or de Literatura i Assaig** per *Dos fils* (2008) i per *Salvador Espriu (categoria infantil)* (2014).

Per a Pep Molist la lectura és molt important. Ha aconseguit fer d'aquesta seva gran afició també la seva feina. De fet, creu que si ets un bon lector tard o d'hora acabaràs escrivint. Es considera «un autor bastant dúctil, però amb un vessant poètic i sentimental». El seu estil s'ha anat polint i adaptant a cada obra, en una producció que amb el pas del temps s'ha anat diversificant pel que fa al gènere i a l'estil. El seu contacte constant amb el públic lector l'ha portat a conrear aquest ampli ventall d'estils que el caracteritza.

La maquinària continua en marxa. La producció va endavant. Quina serà la pròxima obra? Mirarem d'estar al cas!

3. El dit d'Ariadna

El dit d'Ariadna tracta de la relació entre un avi i la seva neta. Passen junts moltes tardes i juguen a descobrir llocs meravellosos sobre un globus terraqüi. El fan giravoltar i quan s'atura busquen un nom que els agradi i, tot seguit, es posen a inventar una història sobre aquell indret, la gent que hi viu...

L'Ariadna, que és la neta de l'avi Quel, està aprenent a llegir i a escriure. A partir d'aquests viatges imaginaris anirà descobrint noves paraules, cançons, llibres... el món de la lectura.

Aquesta història ens mostra un sentiment d'amor als llibres i a la lectura en l'entorn familiar, d'una manera plaent i divertida. D'alguna manera és un llibre metaliterari, és a dir, que parla de llibres. En tot cas, els llibres i la lectura són un element important en la narració.

Alhora, l'autor ens fa descobrir el vessant físic i humà dels viatges, que ens poden conduir a innumerables llocs idíl·lics. És clar que també es pot emprendre un llarg viatge com el de l'avi Quel...

Al llarg del relat es combina el text narratiu i el poètic i també s'inclouen dues cançons populars catalanes (*capítols 1 i 4*):

- «Aquest és el pare» (cançó joc de falda que es fa amb els dits de la mà).
- «Tinc un avi» (cançó popular).

Cada indret que descobreixen avi i neta serveix d'excusa per poder incorporar noves paraules, noves expressions, que permeten anar enriquint el vocabulari de l'Ariadna. Seguint la lectura podem anar treballant aquest vocabulari amb els nostres alumnes. Hi ha diverses **paraules/expressions** el significat de les quals segurament caldrà aclarir, com ara: *Mô* (la ciutat de Menorca Maó, escrita com la pronuncien els illencs), *globus terraqüi*, *darreres voluntats i quadern de Bitàcola*. Cal fer un esment especial de la paraula *índex*, ja que l'autor juga al llarg del relat amb els seus diversos significats. El dit índex esdevé simbòlic pel fet que serveix per assenyalar els llocs màgics on de manera imaginària viatjaran l'avi Quel i l'Ariadna, però també és el dit que ajuda a seguir les paraules i les frases que l'Ariadna comença a llegir (*pàgines 97-98*). Quan ja en sap, descobreix que els llibres moltes vegades tenen un índex, que serveix per ordenar-ne els continguts (*pàgines 103-104*). Els alumnes poden trobar també certa dificultat en alguns mots dels textos poètics que apareixen les pàgines 7-8, 26-27-28, 41-42, 58, 70, 87-88.

Els noms propis dels avis, Xesca i Quel, també ens conviden a aprofundir en el treball del lèxic. En català, l'escurçament dels noms de pila (anomenat *hipocorístic*) tradicionalment es fa per afèresi, és a dir, eliminant les síl·labes del començament. Per tant, l'avi Miquel és Quel, no pas Miq, ni molt menys Miki, com fem modernament, a l'anglesa o a la castellana.

L'autor també ha incorporat al text tot un seguit de **frases fetes** que tenen a veure amb maneres d'anomenar la mort. Trobem a la pàgina 10: *l'àvia no és al cel, el país d'on mai no es torna, l'altre barri, encara és aquí en aquest món rodó*; i a la pàgina 53, *estar moix*. Amb un lèxic cuidat, i a partir d'una història tendra i emotiva, l'autor fa una clara invitació a la lectura.

4. L'il·lustrador

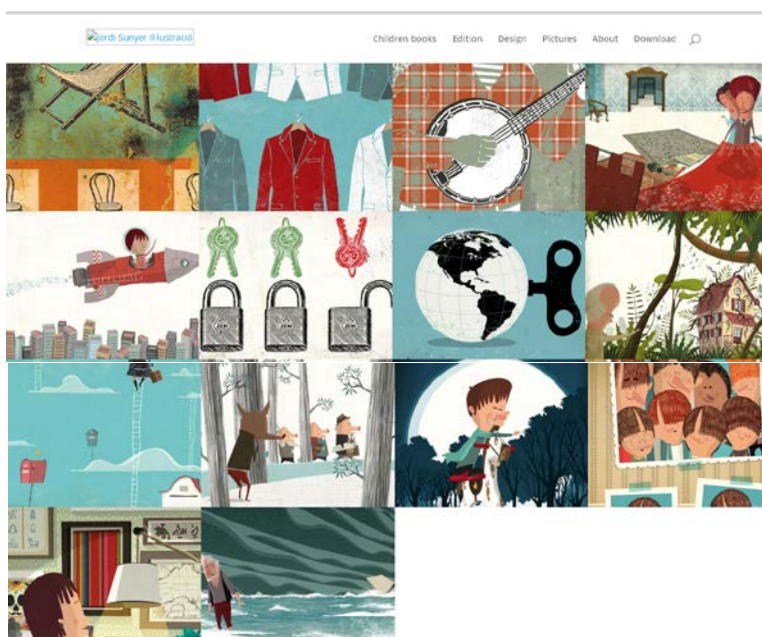
Jordi Sunyer Monfort és il·lustrador i dissenyador gràfic. Ha treballat per a diverses editorials, com Cruïlla, Baula i Edelvives, Edebé, La Galera, Edicions Hipòtesis, Barcanova, Combel, Anaya, McGraw-hill. Oxford University Press... Alguns dels llibres que ha il·lustrat s'han editat en altres països, com ara França, Itàlia, l'Argentina i Portugal.

També ha col·laborat amb *El Punt-Avui*, *El País*, i les revistes *Descubrir*, *Sàpiens* i *Barça*. Va ser director d'art de la sèrie d'animació *Asha*, coproduïda per Televisió de Catalunya i TVE (2007-2009).

Com a pintor i il·lustrador ha exposat a França, Alemanya, Itàlia i els Emirats Àrabs. Va ser seleccionat per participar a l'exposició *Books in catalan* per a la fira de Bolonya, dedicada al llibre infantil, el 2017. Paral·lelament realitza projectes de grafisme i disseny per a diverses empreses i entitats.

Les il·lustracions d'*El dit d'Ariadna* es caracteritzen per la rellevància que dona a les cares dels personatges, que ens mostren el seu estat d'ànim al llarg de la història. L'il·lustrador s'ha preocupat que en tot moment reflecteixin el sentiment d'amor pels llibres, la tendresa i l'emotivitat que expressa l'autor en aquesta història.

Web de l'il·lustrador: <http://jordisunyer.com/>

5. La guia fil per randa

5.1 Proposta didàctica

Els alumnes de cicle mitjà als quals s'adreça aquesta proposta didàctica estan en procés de consolidació de l'aprenentatge de la lectura, que sol presentar grans diferències individuals. Per això, a l'aula trobem graus d'assoliment de la lectura molt diferents.

L'actitud envers els llibres i la lectura es va configurant amb el temps i va agafant la forma que les diferents experiències lectores van modelant. L'autoconcepte lector es va forjant a poc a poc, depenent de la quantitat i la qualitat d'aquestes experiències. Si l'actitud de l'infant és positiva, es mostra receptiu i empàtic, tendirà a la repetició del gest de llegir, i per tant consolidarà un bon hàbit lector.

En el document *Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic*,¹ trobem informació relativa als continguts clau associats a cada competència, així com orientacions metodològiques per poder aplicar a l'aula. Un lector competent ha de saber llegir, llegir per aprendre i...

Llegir per gust: el gust per llegir s'adquireix desenvolupant l'hàbit lector i fomentant la lectura sistemàtica en qualsevol suport, aprenent a reflexionar sobre el que s'ha llegit, sabent-ho explicar mitjançant evidències orals o escrites i sabent-ho compartir. En el foment del gaudi de la lectura hi tindran un paper important la biblioteca, la família, les tutories de lectura, la formació literària, els bons models...

Les propostes que trobareu a continuació pretenen ajudar a establir un vincle afectiu amb la lectura i intenten incorporar un vessant lúdic a les activitats. Conèixer el moment en què es troba cada alumne és molt important per poder plantejar-los reptes assequibles i potenciar la interacció i la comunicació entre els companys.

«Només la pràctica diària de la lectura permetrà formar-se una autoimatge de lector que aprèn a avaluar anticipadament els llibres, a crear-se expectatives, que s'arrisca a seleccionar, que s'acostuma a abandonar un llibre que el decep i a agafar en préstec els que li resulten atractius. Una lectura diària, autònoma, seguida, silenciosa, de gratificació immediata i d'elecció lliure resulta imprescindible per desenvolupar la competència lectora, l'hàbit lector i, particularment, l'autoimatge de persona lectora».

Teresa Colomer. *Andar entre libros: la lectura literaria en la escuela*. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica. (col·l. «Espacios para la lectura»), 2005.

5.2 El paper del docent

El docent ha d'exercir com a **model** i ha de **facilitar experiències lectores** compartides, riques i

¹ Document publicat pel Departament d'Ensenyament i revisat el març del 2015.

diverses, cada dia! Sempre que pugui ha de **mostrar les estratègies** que ell mateix posa en pràctica quan llegeix. A la tasca d'orientador ha d'afegir la d'observador del procés i de l'evolució que fa l'alumne, per ajudar-lo a configurar-se com a *persona lectora*.

Ha de procurar disposar d'un **espai adequat** per poder-ho portar a terme. Som conscients que no tots els centres tenen aules i espais en les millors condicions, però malgrat tot cal fer l'esforç de crear un espai agradable i acollidor. Amb petits detalls es pot aconseguir: n'hi ha prou amb un petit racó, un faristol, un prestatge, una taula...

S'ha de poder adequar un lloc preferent, quasi diria que d'ús exclusiu per a la lectura, que tots els alumnes identifiquin com a tal, on poder trobar llibres diversos, lectures significatives, que els permetin fer relectures i sobretot gaudir de tot el que s'hi vagi posant, bé siguin obres conegudes o per descobrir.

Dins d'aquest espai caldrà determinar juntament amb l'alumnat la normativa d'organització i ús. A poc a poc es pot anar augmentant el volum de llibres. És important ordenar-los segons un criteri objectiu, preferentment seguint la catalogació que s'utilitzi a la biblioteca de centre. Va bé disposar d'espais preferents dedicats als llibres nous, als últims recomanats... Cada centre, cada aula i potser m'atreveixo a dir cada docent ha de dissenyar, sempre segons el grup d'alumnes que tingui, aquest espai. L'ha de personalitzar, fer-lo seu, donar-hi significat.

«El mestre ha de ser un creador d'espais educatius i no només això sinó un descobridor i coordinador d'aquests. Cal que obri portes perquè els alumnes puguin entrar i anar trobant el que hi ha dins, ha de facilitar que aquest accés sigui fàcil i adequat i acompanyar en el cas que es presentin algunes dificultats».

E. Teixidor. *La lectura i la vida*: Barcelona: Columna Edicions, 2007.

També ha de **tenir cura de la tria dels llibres**. Per assegurar l'èxit, les lectures els han d'atrapar. Si volem que els nostres alumnes s'enganxin a la lectura hem d'intentar que el llibre que triïn els embadaleixi des de bon començament. Per aquest motiu és molt important que els docents facin una selecció molt conscient de les lectures que presentaran als alumnes i que, sempre que sigui possible, es marquin un itinerari lector que es pot anar transferint al llarg dels anys en funció de les preferències i inquietuds que mostri cadascun dels alumnes en la formació del seu hàbit lector.

Alguns dels criteris que cal tenir presents a l'hora de triar els llibres:

- **La qualitat del llibre** (aspectes literaris, lingüístics...).
- **Les il·lustracions** (qualitat artística, relació amb el text...).
- **Format**
- **Adequació al lector** (competència lectora, interessos). Les edats que consten al mateix llibre són orientatives.

El docent ha de procurar tenir **coneixement del comportament lector dels alumnes**. És recomanable crear i fer ús d'unes **pautes d'observació**, que ens permetran poder modificar el temps, l'espai i les activitats que es generen a l'entorn de la lectura perquè siguin més efectives i engrescadores. Alguns dels aspectes que es poden observar són:

- Li agrada anar al racó de lectura de l'aula, i a la biblioteca del centre?
- Participa quan es fan activitats de lectura col·lectiva?
- Gaudeix de la lectura en veu alta del docent?
- Gaudeix de la lectura en veu alta dels companys?
- Participa quan es fan les converses de lectura?
- Mostra interès i gaudi quan es proposen activitats relacionades amb els llibres i la lectura?

Aquests aspectes també es poden tractar amb **entrevistes personals de lectura**.

El docent ha de treballar també **la dimensió personal i privada de la lectura**: saber identificar els trets dels personatges que apareixen als llibres, fer connexions entre el que es llegeix i la vida personal, poder personalitzar la lectura: aturar-se, tornar enrere, rellegir... i **la dimensió interpersonal i pública de la lectura**: poder parlar del que es llegeix, fer comentaris, recomanacions, donar-ne l'opinió personal...

El **model d'intervenció del docent** ha de ser un guiatge, sovint compartit amb l'alumne i fet al llarg de tot el procés (abans, durant i després) de la lectura. Aquesta interacció i acompanyament ha de permetre posar en joc les capacitats, habilitats i estratègies necessàries per poder comprendre el text. S'ha de poder gestionar de manera que les ajudes i intervencions del docent es vagin retirant a mesura que l'alumne comenci a assolir de manera independent la comprensió del text. Sempre es començarà compartint l'objectiu de la lectura, per donar-hi un sentit. Fer-ho esdevindrà alhora un input motivador. Al llarg del procés lector també s'ha d'ajudar a verificar i reconduir la comprensió.

El **model d'intervenció del docent** ha de ser un guiatge, sovint compartit amb l'alumne i al llarg de tot el procés (abans, durant i després) de la lectura. Aquesta interacció i acompanyament ha de permetre posar en joc les capacitats, habilitats i estratègies necessàries per poder comprendre el text. S'ha de poder gestionar de manera que les ajudes i intervencions del docent es vagin retirant a mesura que l'alumne sigui qui de manera autònoma i independent vagi controlant la comprensió i pugui poc a poc arribar a assolir la comprensió crítica. Sempre es començarà compartint l'objectiu o propòsit de lectura, d'aquesta manera es donarà un sentit a la lectura, alhora esdevindrà un agent motivador. Al llarg del procés lector també s'ha d'ajudar a verificar i reconduir la comprensió.

5.3 Les estratègies de lectura i el procés lector

Actualment, es considera que hi ha sis grans tipus d'estratègies lectores:²

1) Les que permeten crear, identificar i compatir els objectius d'una lectura. Dit d'una altra manera, les que permeten iniciar una lectura havent establert un objectiu, a partir d'una sèrie de preguntes (p. ex. *Per què vull llegir aquest text?, què vull aconseguir?...*).

2) Les que ajuden a fer aflorar els coneixements previs, les que aporten motivació i s'orienten a aconseguir l'assoliment de l'objectiu de lectura. El lector es fa preguntes relacionades amb l'autor, el text, el tema, el context...

² Adaptat d'Uri Ruíz Bikandi.

3) Les que permeten inferir, fer hipòtesis, formular-se preguntes.... (p. ex.: *com acabarà?, qui és el personatge principal?*) durant tota la lectura.

4) Les destinades a anar comprovant la comprensió al llarg de tot el procés (per ex.: *què entenc fins aquí?, seria capaç d'explicar?...*).

5) Les que fan possible l'avaluació de la consciència del contingut i la informació del text. Per exemple: *quin sentit té?, què vol dir?*

6) Les que van dirigides a sintetitzar, a resumir. Ajuden a saber i explicar si s'ha assolit l'objectiu de la lectura. (p. ex.: *quines informacions he obtingut?, estic satisfet d'ela lectura?*)

Aquesta lectura està **pensada per a alumnes de cicle mitjà**; per tant, cal que el docent esculli l'estratègia que cal en cada moment i **que la faci explícita**. Si es considera oportú es pot començar amb un **modelatge per part del mestre**. No cal determinar de manera estricta les estratègies que s'empraran abans, durant o després de la lectura. Una mateixa estratègia pot servir en temps diferents, el més important és preveure l'habilitat cognitiva que necessita l'alumne en l'etapa de la lectura en què es troba i escollir l'estratègia que li pugui anar millor.

Exemple de modelatge. Estratègia: visualitzar. Capítol 10, pàgina 47

Lectura del text: «Quan era jove, l'avi passava moltes estones a l'ermita de Sant Francesc, prop de Mô. Des d'aquella talaia, li encantava contemplar el mar i els vaixells que entraven i sortien del port».

Mestre/-a: *M'imagino l'avi Quel guapo i ben plantat. Amb un bon tou de cabells negres ben tallats i pentinats endarrere, les galtes vermelles i els braços que surten de la camisa de màniga curta ben musculats. El veig assegut a terra mirant el port i la mar blava amb un bri d'herba entre les dents, assaborint tots els detalls del paisatge.*

Text: «Encara que hi havia un caminet, poca gent transitava per allà. Alguns jubilats que hi anaven a caminar, o alguns excursionistes que feien la volta a l'illa per aquell punt».

Mestre/-a: *M'imagino el camí que envolta la muntanyeta on és l'ermita. Jo el veig com un camí que es va enfilant amunt, amunt, i el veig de sorra amb algunes pedres.*

Text: «Scusa, potresti aiutarmi? L'avi estava tan capficat admirant el paisatge que no es va adonar que el cridaven a ell. Aiuto, aiuto!».

Mestre/-a: *Ara per fí s'ha girat! I s'aixeca d'un bot!*

Les activitats que trobareu en la *Guia didàctica* i en el *Quadern de l'alumne* permeten treballar les estratègies següents: fer i comprovar hipòtesis, fer connexions, fer inferències, fer-se preguntes i visualitzacions, valorar i integrar el contingut del text llegit, fer-ne una valoració crítica i compartir l'opinió personal amb els companys.

Les activitats proposades en aquesta guia didàctica i en el *Quadern de l'alumne* estan agrupades

seguint el **procés lector**: abans de la lectura, durant la lectura i després de la lectura. En cadascun d'aquests moments de la lectura treballarem els aspectes següents:

1. Abans de la lectura: *Despertar l'interès i motivar*

Establir connexions entre els alumnes i el llibre que llegiran. Es tracta de fer significativa la lectura als alumnes, fent-los relacionar alguns aspectes del llibre amb les seves vivències i els seus interessos, com ara la relació amb els avis, el desig de viatjar i conèixer mons, etc. En fer la presentació del llibre, si la mestra diu que ha triat el llibre pensant en ells, els alumnes sentiran si més no curiositat.

Compartir l'objectiu de lectura amb els alumnes. És important plantejar un objectiu que guï la lectura i ajudi a mantenir l'interès dels alumnes per continuar llegint. Es pot establir a partir de les primeres exploracions del llibre (portada, contracoberta, lectura d'un petit fragment) i pot ajustar-se a mesura que anem llegint. Per a l'alumnat de cicle mitjà és recomanable establir-lo col·lectivament. (Per exemple: *Llegirem aquest llibre per saber què feien l'Ariadna i el seu avi quan estaven junts i on anaven*).

Anticipació d'aspectes relacionats amb el lèxic i el llenguatge.¹ Abans de començar la lectura amb els alumnes us recomanem que analitzeu les dificultats lingüístiques que es poden trobar i també que valoreu les possibilitats d'aprofundir en l'aprenentatge del nou lèxic que us ofereix el llibre.

Començar a treballar les **estratègies lectores**: fer hipòtesis a partir del títol, la portada, la contraportada..., i visualitzacions, connexions i preguntes.

2. Durant la lectura: *Guiar*

- Assegurar que **la comprensió de** la lectura es **construeix** de manera **significativa**. Mentre es llegeix cal donar eines als alumnes perquè autoregulin la comprensió: tornant a l'objectiu de la lectura, promovent la formulació de preguntes entre els alumnes i la cerca de respostes, resumint per no perdre el fil, etc.
- Portar a terme les diverses **modalitats de lectura**¹ de l'aparat 5.4.
- Aplicar estratègies de comprensió lectora i reflexionar sobre el procés seguit (metacognició). **Les estratègies** de comprensió que més sovint s'utilitzaran són: fer hipòtesis, inferir, visualitzar, fer connexions, fer-se preguntes i resumir.

3. Després de la lectura: *Reflexionar*

- **Assegurar la comprensió global de la lectura** a partir de preguntes de diferents nivells de comprensió: literals, profundes i crítiques.
- **Comprovació de l'objectiu de la lectura.**
- **Valorar el llibre** donant-ne una opinió amb criteri propi i personal.
- **Reflexionar** sobre com hem llegit el llibre i què n'hem après (metacognició).

5.4. Les modalitats de lectura

Amb els alumnes de cicle mitjà cal fer un bon treball de pràctica lectora perquè puguin explicitar les estratègies lectores de què parlàvem a l'apartat anterior i així aconseguir que els complexos processos interns que intervenen en la comprensió lectora es puguin fer evidents. Com ho podem fer? A partir de la pràctica de diferents **modalitats de lectura**: *compartida, guiada, autònoma i dramatitzada*.

a) *Lectura compartida*

Aquesta modalitat posa èmfasi en la dimensió social de la lectura, ja que implica interacció entre els lectors, que parlen sobre el que han llegit. En la lectura compartida sovint el significat es va construint conjuntament.

Quan volem fer activitats de lectura compartida no hem d'oblidar la possibilitat de compartir-la també amb la família, la resta de comunitat educativa i l'entorn.

Amb *El dit d'Ariadna* podem recórrer a aquesta modalitat fent que el docent llegeixi *en veu alta* tant el text narratiu com als textos poètics (que es troben a les pàgines 7-8, 26-27-28, 41-42, 58, 70, 87-88).

b) *Lectura guiada*

És una de les modalitats més emprades. Facilita la comprensió lectora i ajuda a la construcció de coneixement a través de la lectura. Pretén contribuir a l'ensenyament-aprenentatge del procés de lectura. Posa en joc les capacitats lectores, les habilitats i les estratègies que es necessiten per comprendre un text.

És una activitat en què docent i alumne comparteixen el protagonisme. La missió del docent és guiar, provocar, orientar i promoure la participació de l'alumne. (En *El dit d'Ariadna* us proposem utilitzar aquesta modalitat en els capítols 1-2 i del 18 al final del llibre.)

c) *Lectura autònoma (temps i espai)*

Es tracta que l'alumne tot sol llegeixi al seu ritme, silenciosament. S'ha de poder disposar de diversos exemplars del llibre *El dit d'Ariadna*. S'haurà de preveure un temps per poder practicar

adequadament aquesta modalitat de lectura.

Els avantatges que comporta són múltiples. Si la lectura s'ha compartit prèviament a l'aula, la lectura autònoma millora la fluïdesa lectora, ja que l'alumne no s'ha de centrar en la comprensió del text perquè ja coneix la història, i es pot concentrar en la descodificació.

Quan l'alumne no coneix el contingut del text permet que s'hi enfronti tot sol, al seu ritme. Esdevé, així, una oportunitat de posar en pràctica les seves habilitats lectores; pot anar endavant i endarrere, aturar-se en les paraules o expressions que trobi més complicades i fer les pauses que calguin per anar integrant la informació que va obtenint, i per gaudir de la lectura.

d) Lectura dramatitzada

En aquesta modalitat els alumnes preparen un text que es pot llegir a diverses veus. Té molta importància l'assaig, i evidentment la posterior lectura en veu alta. Permet treballar tots els aspectes relacionats amb la **fluïdesa lectora**: la precisió en la descodificació, la prosòdia (ritme adequat, expressió, entonació correcta i fraseig) i la comprensió.

El dit d'Ariadna ens permet recórrer a aquesta modalitat de lectura en diversos moments:

- Relectura dels textos poètics (pàgines 7-8, 26-27-28, 41-42, 58, 70 i 87-88).
- Lectura en parelles dels capítols 4, 12, 16 i 20. Es pot repartir de manera que un llegeixi la part narrativa i l'altre la poètica.

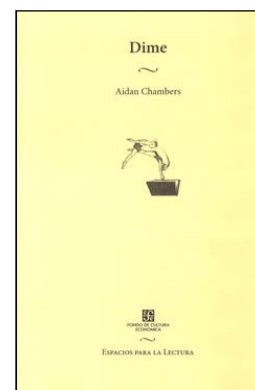
5.5. Parlar de la lectura

A les aules dels nostres centres educatius parlar de les lectures no sempre és habitual tot i que sabem que compartir una lectura, anar més enllà del fet de llegir com a experiència individual, és molt recomanable ja que pot suposar l'entrenament per aprendre a parlar d'altres temes. Parlar de la lectura comporta una interacció interpersonal i pública. Compartir l'experiència lectora contribueix a incrementar el gust per llegir.

Els objectius que voldríem destacar són:

- Generar activitats per compartir la lectura
- Valorar i reconduir, si convé, l'actitud dels alumnes davant aquesta mena d'activitats.
- Aprendre a diferenciar les converses de lectura orientades a la millora de la comprensió lectora de les relacionades únicament amb el gust de llegir.

Aidan Chambers en el seu llibre *Dime* proposa gestionar la conversa literària a partir de preguntes. Les organitza en tres categories diferents: bàsiques, generals i especials. Segons Chambers la manera més aconsellable d'aplicar aquestes preguntes és a partir de la provocació, la interacció i el diàleg entre els alumnes a partir d'aquestes diferents classes de preguntes. Les formula el docent, que les ha preparat prèviament, en funció de la lectura, i en el moment de la conversa que consideri més oportú. És recomanable generar un ambient determinat, pel que fa tant a l'espai com a l'organització i la normativa entorn del desenvolupament de l'activitat: ordre en el torn de paraula, escoltar i respectar les opinions dels companys, no repetir les opinions ja donades, intentar fer aportacions personals...

En aquest quadre hi ha exemples de les tres categories de preguntes.

PREGUNTES BÀSIQUES <i>Ajuden a començar la conversa</i>	PREGUNTES GENERALS <i>Permeten fer comparacions entre lectures. Aporten idees i opinions que reforcen la comprensió</i>	PREGUNTES ESPECIALS <i>Ajuden a descobrir les particularitats de cada llibre</i>
Què t'ha agradat més d' <i>El dit d'Ariadna</i> ?	Hi ha alguna cosa que passa en el llibre que t'hagi passat a tu?	Quin personatge o personatges t'han semblat més interessants?
Hi ha alguna cosa que no t'hagi agradat?	Abans de llegir el llibre, de què t'imaginaves que tractaria? Ha estat com suposaves?	Algun personatge o la protagonista de la història et fa pensar en algú?
Alguna part t'ha avorrit?	Digues alguna paraula o frase que t'hagi agradat.	On passa la història? Podria passar en algun altre lloc?
Alguna cosa t'ha sorprès?	Què canviaries de la història?	Quan passa, la història?
Has trobat estranya alguna cosa?	Quina escena del llibre t'has imaginat?	Qui narra la història?
Quina il·lustració t'ha agradat més?	Has llegit llibres semblants a aquest?	Digues la teva opinió sobre el llibre si ningú més n'ha expressat una de semblant.

6. Quadern de l'alumne

El quadern de l'alumne presenta un seguit d'activitats que tenen com a objectiu despertar el gust per la lectura. S'han de considerar propostes, suggeriments. Cada docent haurà de valorar quines tria, segons les característiques, els interessos i les necessitats de l'alumnat.

Les activitats estan estructurades en tres blocs:

- ✓ Abans de llegir
- ✓ Mentre llegim
- ✓ Després de llegir

No totes les activitats que trobareu descrites a l'apartat 7 d'aquesta guia es troben en el quadern, algunes són activitats derivades o bé propostes pensades per poder atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat de les nostres aules.

7. Activitats

Abans de llegir

Activitat 1: *Autoconcepte lector*

Iniciarem la lectura d'aquest llibre a partir d'una **conversa** amb tota la classe. Aquesta activitat ens donarà evidències de les actituds i els hàbits que tenen els nostres alumnes en relació amb la lectura i el seu propi autoconcepte lector. Ens permetrà enllaçar amb l'activitat següent.

La conversa hauria de tenir en compte les dues dimensions de la lectura:

- a) Personal i privada: permet a l'alumne fer connexions entre les lectures i la seva vida personal.
- b) Interpersonal i pública, que es concreta a parlar del llibre (comentar-lo, compartir-ne l'opinió, recomanar-lo)...

Guia de la conversa

- Creieu que llegir val la pena?
- Per què ens serveix?
- Ens pot fer passar una bona estona?
- Pot ajudar a entendre coses que ens passen en la vida quotidiana?
- On us agrada llegir?
- Us agrada opinar sobre llibres, recomanar-ne i compartir-los?
- Com ho feu?
- Com preferiu fer-ho?
- Recordes alguna de les teves primeres experiències com a lector/a?

Aquesta última pregunta ens pot servir de pas previ a la presentació d' *El dit d'Ariadna*.

En aquest moment, i sobretot tenint en compte les característiques dels alumnes i els seus hàbits lectors, es podria parlar de la **biografia lectora**. Se'n podria parlar i escriure-la individualment (en una sessió posterior). Recomanem que abans de fer la proposta de redactar cadascú la seva pròpia biografia se'n llegeixin en veu alta algunes, bé d'una persona coneguda/reconeguda, bé d'alguna persona anònima. Pot ser un bon exemple la biografia lectora del mateix docent, que la pot aprofitar per fer modelatge d'escriptura.

Desenvolupament de la sessió de conversa

1. Disposar els alumnes en semicercle, si pot ser, o en una posició que permeti que tots es vegin entre ells.
2. Presentar l'activitat i recordar la normativa a l'hora de fer les intervencions:
 - Respectar el torn de paraula.
 - Escoltar el que diuen els companys/es.
 - Procurar no repetir el que ja s'ha dit.
 - Relacionar les intervencions.
 - Intentar fer aportacions personals.
 - ...
3. El docent iniciarà la conversa amb una de les preguntes proposades a la llista que heu

trobat més amunt. Al llarg de la conversa les seves intervencions aniran encaminades a aportar experiències personals i recuperar intervencions interessants dels mateixos alumnes.

4. Iniciarem el debat, d'una durada aproximada de mitja hora.

Activitat 2: *Agafem el llibre!*

Establirem un primer contacte amb el llibre amb un doble objectiu, **localitzar-ne les diferents parts** i fer unes **primeres hipòtesis**, molt importants per assolir una bona comprensió. Convé que, en acabar la lectura, es recuperin aquestes hipòtesis i se'n pugui fer una verificació. També es podran **establir connexions** (*amb mi mateix, amb altres lectures i amb l'entorn*).

– **Coberta.** A partir de l'observació i la lectura s'hi haurà de **localitzar**: títol, autor, il·lustrador, editorial, col·lecció. Es proposa fer una fitxa del llibre així com un recull de les **hipòtesis** que fem a partir del títol, les il·lustracions... i fer **connexions**. Suggerixo que s'anotin i que es dediqui un temps a posar-les en comú.

– **Contracoberta.** Lectura de la sinopsi del llibre i de les dades biogràfiques de l'autor que hi apareixen. Es poden completar les dades de l'autor amb les que podem llegir a l'apartat 2 d'aquesta guia així com les de l'il·lustrador, que podem trobar a l'apartat 3. Una vegada s'hagi fet la lectura es poden **establir connexions**: relació avis-nets/es, viatges que s'han fet, lectures de viatges, lectures on apareixen llocs fantàstics, relats de fantasia, personatges reals i personatges de ficció...

Es pot proposar que els alumnes fullegin el llibre. Poden observar que combina el text narratiu i el poètic, que està estructurat en capítols però que no té índex. Poden observar les **il·lustracions**: l'espai que ocupen, la relació imatge-text, els plans, el color, les perspectives, la tècnica emprada...

Altres elements a destacar:

- Citació a la portadella d'*El cor de les tenebres*, de Joseph Conrad
- Llista de **Llocs que l'avi i l'Ariadna visiten sense sortir de casa** (pàg.107-108).
- Llista de **Llibres que l'àvia envia a l'Ariadna** (pàg.109-110).

Suggerixo que en aquest moment no es faci la lectura d'aquestes llistes, ni tampoc la citació inicial. Pot tenir més sentit fer-ho una vegada s'hagi llegit el llibre.

Activitat 3: *Fem hipòtesis*

Un cop els alumnes han tingut el llibre a les mans i l'han explorat, és el moment de posar en pràctica l'estratègia de fer hipòtesis. Els proposem que facin hipòtesis sobre l'argument de la història, sobre qui els sembla que deuen ser-ne els protagonistes i sobre quin tema pot tractar la història.

Primer poden fer una pluja d'idees en petit grup. Cadascú pot dir-hi la seva, però segurament estaran influïts pel que han llegit de la contracoberta, la imatge de la portada i les il·lustracions de l'interior. És interessant que es faci en petit grup i després es posi en comú perquè d'aquesta manera els nens i les nenes veuran que, a partir dels mateixos estímuls, fan hipòtesis diferents. Cadascú es pot haver fixat en un aspecte diferent.

Al *Quadern de l'alumne* han d'escriure les seves hipòtesis. Aquesta activitat queda oberta.

L'hauran de reprendre en acabar de llegir per comprovar si el que s'han imaginat es correspon amb el que han llegit.

Activitat 4: Accés al lèxic (vocabulari i expressions)

Abans de començar la novel·la Pep Molist ens presenta l'espai on succeirà: la ciutat de Mô. Proposem que els alumnes coneguin aquest lloc a partir de la lectura en veu alta que farà la mestra de la descripció en forma de poema. En farà dues lectures: en la primera els alumnes anotaran les paraules que desconeixen (activitat 4) i en la segona intentaran fer-se una imatge sobre com és aquesta ciutat (activitat 5).

Al quadern els alumnes poden escriure les paraules que no saben. Continuarem l'activitat preguntant quines paraules han apuntat. Farem una lectura a tall d'exemple del que han escrit tres o quatre alumnes, i tot seguit farem que s'agrupin en grups de quatre o bé per parelles. A veure de quines paraules en podem deduir el significat... Hi podem tornar després de fer l'activitat 5.

Activitat 5: Visualització

El docent farà una segona **lectura en veu alta** del text de les pàgines 7-8. Després els alumnes en faran una lectura individual i silenciosa, i hauran d'anotar les diferents persones, animals, llocs (botigues, espais urbans...) que hi apareixen. La darrera estrofa ens presenta els personatges principals del llibre, així com l'activitat principal que ambdós porten a terme i que ens descriuran a partir del capítol 3.

L'escolta d'aquesta lectura en veu alta portarà l'alumne a poder **visualitzar** l'escenari on es desenvoluparà el relat (la ciutat de Mô), presentat d'una manera caricaturesca i poètica, la qual cosa anticipa la combinació de text narratiu i poètic que perdurarà al llarg del llibre.

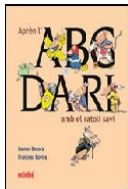

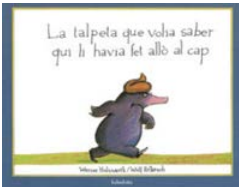
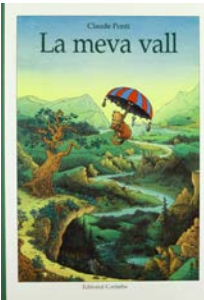

Segurament mentre llegien els alumnes ja s'han fet una imatge de Mô, però un cop han emplenat el quadre del *Quadern de l'alumne* els demanarem que la precisin.

Mentre llegim

Proposem que durant la lectura els alumnes vagin completant una taula amb els llibres que surten esmentats. També suggerim que muntin una exposició amb aquests llibres. El propòsit d'aquesta activitat és apropar els llibres als infants perquè tinguin el desig de llegir-los. La protagonista els valora moltíssim i això pot incentivar-ne la lectura. Podem mirar si els tenim a la biblioteca de l'escola o a la biblioteca pública, i demanar-los en préstec per posar-los en un lloc ben visible de l'aula.

Si es creu convenient també es pot fer un mural on recollim la informació que ens proporciona l'autor:

Llibres que surten esmentats:³

Capítol	llibre	Informació que ens en dona l'autor
5	 <p><i>Aprèn l'abecedari jugant</i></p>	<p>És un llibre per jugar amb les lletres de l'abecedari. A cada doble pàgina hi ha dibuixos d'objectes que comencen amb la mateixa lletra. Segueix l'ordre alfabètic. El lector/a ha de dir els noms de les imatges tenint en compte que han de començar per la mateixa lletra.</p>
9	 <p><i>Allà on viuen els monstres</i></p>	<p>És un conte (àlbum il·lustrat) que explica la història d'un viatge inventat a un lloc imaginari. (N'explica l'argument a la pàgina 46.)</p>
14	 <p><i>La talpeta que volia saber qui li havia fet allò al cap.</i></p>	<p>És un conte d'humor (àlbum il·lustrat). Narra l'itinerari d'una talpeta que busca l'animal que li ha fet caca damunt del cap, quan ella sortia del cau. (N'explica l'argument a la pàgina 64.)</p>
18	 <p><i>La meva vall</i></p>	<p>És un llibre enorme. Té unes il·lustracions amb uns paisatges esplèndids. (N'explica l'argument a la pàgina 79.)</p>
21	 <p><i>¿Cómo es posible??: La historia de Elvis.</i></p>	<p>És un llibre que parla de la pèrdua, de la mort. Explica la història d'una nena que, per més que ho intenta, no pot entendre la mort del seu ocell estimat (pàgina 91).</p>

³ Les referències bibliogràfiques les dona el mateix autor a la pàgina 110.

Activitat 6: Fem inferències

Demanarem als alumnes que tinguin al costat el *Quadern de l'alumne* per poder realitzar aquesta activitat.

Les inferències tenen molt a veure amb els coneixements previs, les experiències viscudes. Una inferència és el procés mental de deduir el que el text diu sense dir-ho explícitament. *Si el protagonista demana aigua deu voler dir que té set...*

En el **Capítol 1**, quan l'Ariadna va a casa de l'avi, sovint juga a fer giravoltar una bola del món, i amb l'índex assenyala llocs a l'atzar. Li ve a la memòria una cantarella (cançó joc) que consisteix a anar assenyalant els dits de la mà i anar-los anomenant, tal com apareix a l'inici del capítol. Val a dir que generalment el dit gros se l'anomena pare i a l'índex mare. Però l'avi Què l'adapta i els anomena *avi i àvia*.

L'Ariadna pensa en la seva àvia, que no hi és mai. On deu ser? On pot ser?

Fem inferències:

Capítol 1: Quan ella (l'Ariadna) pregunta, li diuen... (*Vol dir que, interpreto que...*).

Capítol 2: "L'avi i l'àvia no tenien més llar que la seva motxilla..." (*Això vol dir que, interpreto que...*).

Capítol 3: L'Ariadna a l'escola tot just aprèn a identificar les lletres del seu nom... (*Per tant, la seva edat és...*).

D'inferències se'n poden fer a tots els capítols. Deixem que sigui el docent qui decideixi si vol que els seus alumnes apliquin aquesta estratègia en altres capítols. Es pot fer servir el mateix quadre que s'ha presentat en aquesta activitat.

Activitat 7: Recapitem

Després de llegir els tres primers capítols és important que els alumnes hagin entès el plantejament de la història. Al *Quadern de l'alumne* es presenten tres preguntes que tenen per objectiu recapitular la informació més important que s'ha presentat fins ara:

- Qui són els protagonistes i què en sabem
- Quina és l'acció principal que fan

És important que els alumnes comparteixin les respostes. Es pot fer en petit grup o entre tots.

Activitat 8: Transferència a altres àrees

El globus terraqüi esdevé un objecte molt important a la novel·la. És gràcies a ell que els protagonistes podran viatjar sense moure's de l'habitació. Gairebé adopta la categoria d'objecte màgic, perquè és a través seu que els protagonistes deixen volar la imaginació d'una manera desbordant.

El coneixement de les representacions que pot adoptar el món en què vivim pertany a les *Competències bàsiques de l'àmbit de coneixement del medi, dimensió món actual (C3)*.

El propòsit d'aquesta activitat és que l'alumne entengui la relació que hi ha entre el globus terraqüi i el planisferi. Depèn de cada mestre i grup d'alumnes el grau d'aprofundiment en aquests conceptes.

A continuació us oferim tres pàgines web que us poden ser útils:

Planisferi: <http://www.icgc.cat/ca/Ciutada/Informa-t/Diccionaris/Planisferi> [Consulta: 15.03.19].

Globus terraqüi: <http://www.icgc.cat/ca/Ciutada/Informa-t/Diccionaris/Globus-terraquei> [Consulta: 15.03.19].

Atles escolar: <http://www.icgc.cat/ca/Ciutada/Informa-t/Diccionaris/Atles-escolar> [Consulta: 15.03.19].

Activitat 9: Lectura en parelles

Abans de començar la lectura en parelles, caldrà acordar amb tota la classe com es desenvoluparà l'activitat. S'haurà de decidir com es prepararà la lectura cadascú. L'explicitació de com ho fan a partir d'una conversa plegats és important. És una bona manera de reflexionar sobre les habilitats metacognitives, sobre com llegeixen i quines són les estratègies que han d'utilitzar per llegir bé. S'ha de procurar que es marquin un objectiu de millora per tal d'anar progressant en l'adquisició d'una bona competència lectora.

Si no estan gaire habituats a fer aquest tipus d'activitat, es pot incloure un petit modelatge del docent, explicant com ho fa ell.

L'ús de referents d'aula per preparar-se les lectures i de rúbriques per comprovar la qualitat de la feina feta ajuda a millorar la fluïdesa lectora. En aquest capítol es combina el text narratiu i el poètic. Cal identificar-los prèviament. Es pot suggerir als alumnes que es reparteixin la lectura a partir d'aquestes dues tipologies.

Al *Quadern de l'alumne* els nens i nenes trobaran tant indicacions per planificar com faran la lectura en veu alta com una pauta per valorar-ne el resultat.

Activitat 10: Reflexió sobre l'aprenentatge de la lectura

Proposarem als alumnes que reflexionin sobre com van aprendre a llegir. Els convidarem a pensar si recorden algun llibre que hagin tingut a casa o a l'escola que els hagi ajudat a aprendre a llegir. N'han tingut algun de semblant al que l'àvia envia a l'Ariadna?

Al *Quadern de l'alumne* trobaran frases que els ajudaran a refrescar la memòria. A continuació se'ls convida a fer un escrit explicant els records que han recuperat. Aquesta activitat també es pot fer oralment.

Activitat 11: Reorganitzem la informació

L'alumne ha d'ordenar de manera cronològica les accions més importants que passen en els capítols 4 i 5.

Aquesta activitat és important perquè l'estructura que es presenta en aquests capítols es repetirà cinc vegades més al llarg de la novel·la. Assegurant-ne la comprensió donem un suport important per seguir la resta de l'argument sense dificultats. Es pot fer notar als alumnes que un cop ordenats els fets ens resulta un bon resum d'aquests dos capítols.

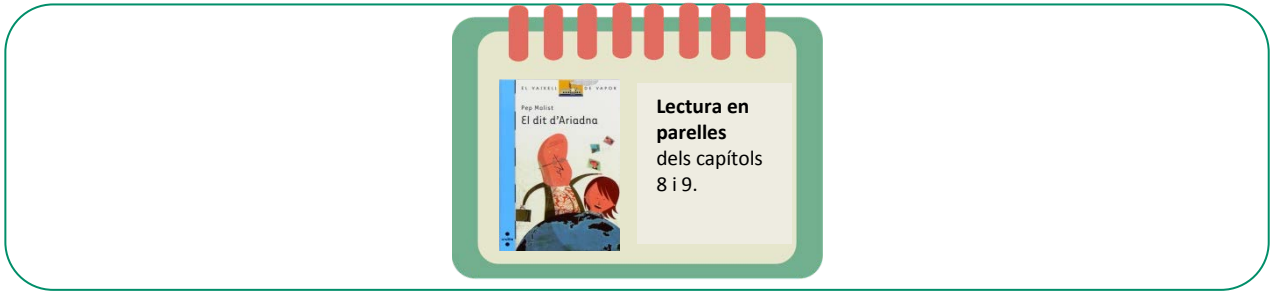

La lectura en veu alta del docent servirà perquè l'alumne pugui centrar tota l'atenció en el gaudi i la comprensió del text; li servirà per recapitular, reorganitzar la informació i poder-la integrar per seguir la lectura.

Activitat 12: Comprensió inferencial. Expressió de sentiments

En aquest capítol es revela que l'avi de l'Ariadna està malalt. La mare té por que l'atabali amb la seva activitat i les seves preguntes, però per a l'avi la companyia de la neta és gairebé terapèutica.

Amb dues preguntes es fa reflexionar els alumnes sobre els sentiments de la mare i de l'Ariadna. També es contraposen dos punts de vista: el de l'adult i el de l'infant.

Activitat 13: Lectura de la imatge. Inventem un diàleg

Farem una observació de la imatge de la pàgina 37. Podem imaginar el diàleg entre l'avi Quel i l'Ariadna i escriure'l. Al *Quadern de l'alumne* estan indicades les intervencions dels dos interlocutors. Aquesta activitat també es pot fer oralment, per parelles. És interessant que després es representin alguns diàlegs, i fer notar que a partir del mateix suport visual sorgeixen diàlegs ben diferents.

Activitat 14: Posem títols a capítols

Farem una lectura individual de manera autònoma del capítol 7. En acabar-lo, demanarem a cada alumne que pensi un **títol per al capítol** i l'anoti en el seu quadern. Després els diferents títols es posaran en comú en veu alta. Si es troba interessant, aquesta activitat es pot fer altres capítols, ja que no n'hi ha cap que porti títol.

Activitat 15: Recapitulem

La lectura del capítol es pot fer de la mateixa manera que s'ha fet amb els capítols 4 i 5.

Els alumnes han de completar una seqüència que es repetirà en altres capítols.

Solucionari:

- 1- Fer rodar el globus terraqüi.
- 2- Descobrir una ciutat (el nom de la qual només contingui la vocal E).
- 3- Imaginar com deu ser aquets indret i descriure'l a partir d'un text poètic.
- 4- Truquen a la porta, és el carter que porta una carta i un paquet.
- 5- Són notícies de l'àvia Xesca i un altre conte.
- 6- El conte és *Allà on viuen els mostres*, de Maurice Sendak. És un viatge imaginari al món dels somnis.

Activitat 16: Visualitzem

Al capítol 8 l'autor presenta un nou país, Tempere, en forma de poesia. Demanem als nens i nenes que llegeixin aquest poema descriptiu i en facin una il·lustració. Poden seleccionar el fragment que els agradi més. Poden dibuixar en Pere, el vent, un paisatge...

Podem fer un mural on enganxarem els dibuixos dels alumnes. Podem posar amb lletres ben boniques el nom de Tempere. Després podem observar-los i veure què tenen en comú. Pensar quins fragments s'han representat més i com els ha interpretat cada il·lustrador. Comparar diferents lectures del poema pot ser enriquidor.

Activitat 17: Localitzem informació

En aquest capítol s'explica la història d'amor entre l'avi i l'àvia de l'Ariadna. Tria un fragment que demostrï que això és així.

Els alumnes han de seleccionar un fragment del text que per a ells demostrï que l'avi Quel i la Xesca s'estan enamorant. Proposem que s'organitzi una conversa amb el llibre a la mà, on hauran marcat el fragment que hagin triat. El poden llegir o el poden explicar.

Activitat 18: Accés al lèxic. Plurilingüisme

Caldrà descobrir el significat d'algunes paraules (*talaia, scusa potresti aiutarmi, aiuto, cavaliere*). Es poden fer inferències i també es poden interpretar a partir del context. Si es considera oportú es pot parlar entre tota la classe de quina manera han aconseguit saber el significat (explicitar el procés).

Es pot introduir al final de la lectura un exercici d'autoavaluació de la lectura expressiva.

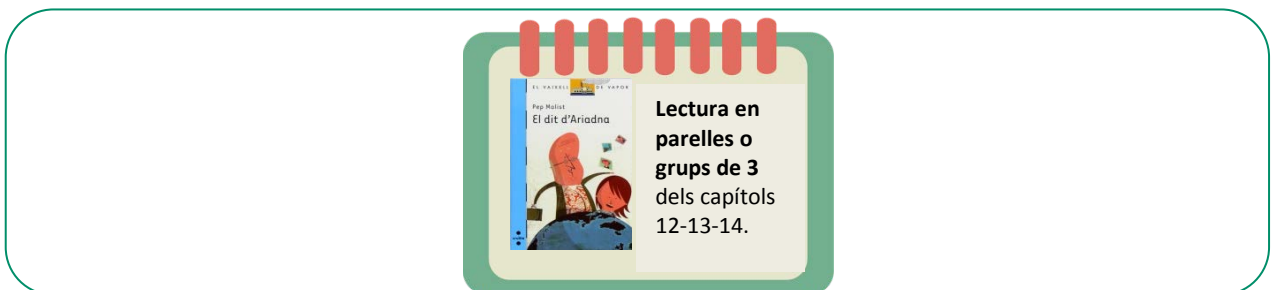
Activitat 19: Relació entre el text i la imatge

Proposem als nens i nenes que facin una il·lustració: abans caldrà rellegir el text i marcar els aspectes que volem plasmar en el dibuix (personatges, espais, objectes), i també tenir presents les pistes que ens donen per saber els colors que cal utilitzar (cel gris, ambient humit...).

Abans podem fer una conversa:

- Com es troba l'avi?
- Per què creieu que li costa animar-se?
- Què fa l'Ariadna?
- Això l'ajuda? Per què?

La conversa pot ajudar a copsar l'ambient en què es troben els dos protagonistes i a fer més expressius els dibuixos.

Indicacions per llegir en grup

Abans de començar a llegir hauran de decidir com fer-ho.

- Diferenciar el text narratiu del poètic.
- Cadascú pot representar un personatge (en serien tres: Quel, Ariadna i narrador/a).

Activitat 20: Fem connexions

Demanem als alumnes que facin connexions entre el que diu el text i ells mateixos i amb el món. Fer connexions ajuda a entendre millor el text. En aquest cas els ajudem a entendre millor els personatges. Fent-los buscar persones que s'hi assemblin fem que els personatges cobrin una mica de vida i els sigui més fàcil entendre el seu comportament, i fins i tot endevinar com actuaran.

Activitat 21: Expressem sentiments i emocions

Ara ja comencem a enfilar l'última part del llibre. L'autor ens ha donat unes quantes pistes de com són els personatges i com es troben. És un bon moment per fer una pausa i conversar en grupets per fer aflorar quins sentiments i emocions ens ha desvetllat el llibre fins ara.

No és fàcil posar noms als sentiments i a les emocions, i encara menys explicar-los. Per això proposem reflexionar-hi. Els alumnes han de valorar si han tingut dificultat per identificar un sentiment i explicar-lo. Els podem ajudar posant a sobre la taula cartonets amb lèxic d'aquest camp semàntic:

TRISTESA	POR	ANGOIXA
ALEGRIA	ESPERANÇA	ENYOR
NOSTÀLGIA	VERGONYA	RÀBIA
SORPRESA	DISGUST	FELICITAT
LLIBERTAT	CURIOSITAT	CONFIANÇA

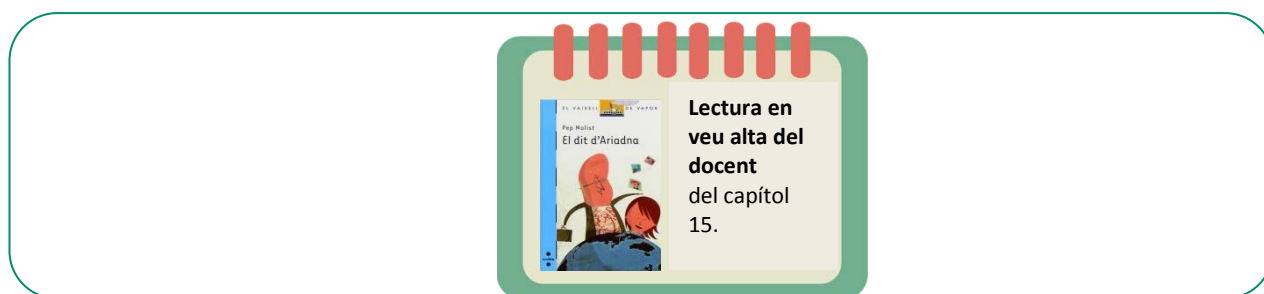
Activitat complementària. Juguem amb les lletres i les paraules. Annex 1

Activitat 22: Formulació d'hipòtesis

En aquest moment de la lectura és molt adequat elaborar hipòtesis. D'una banda ajudaran a la comprensió però també a mantenir la motivació. Ens trobem cap a la meitat de la lectura del llibre i convé generar expectatives per tenir ganes de seguir llegint.

L'estructura del text i la repetició d'algunes rutines per part de l'Ariadna i el seu avi fan de l'elaboració d'aquestes hipòtesis un exercici gratificant.

Hem proposat que els alumnes fessin hipòtesis abans de llegir. Ara demanem que en facin mentre llegeixen.

Activitat 23

A partir de la lectura encetarem una activitat de **conversa**, per poder parlar del que s'ha llegit. Hauria de tenir un caire de **lectura compartida**. Els alumnes manifestarien la seva opinió entorn de les afirmacions que fa l'avi en aquest capítol: («per trobar racons meravellosos, llocs sorprenents, a vegades cal passar uns quants dies sense descobrir res... Com més trigues a arribar al teu objectiu, més bonic i sorprenent és allò que acabes descobrint... Com més busques una contrada, aquesta

més s'amaga sota la seva closca transparent...»).

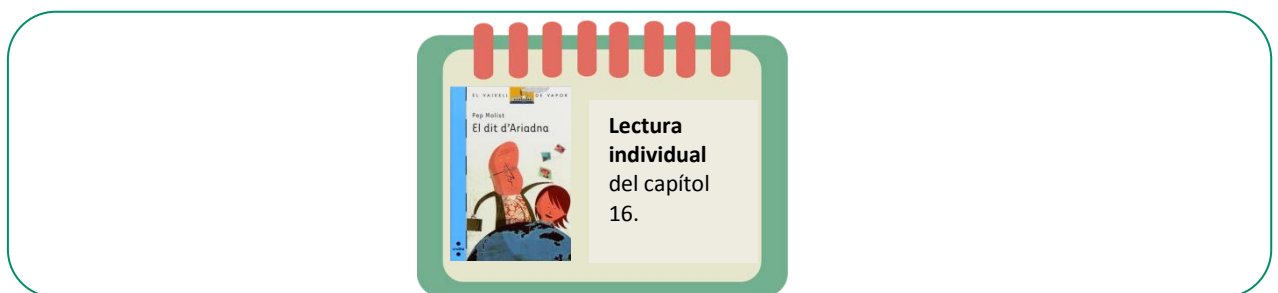
S'hauran de recordar les **normes**:

- Respectar el torn de paraula
- Escoltar les intervencions dels companys
- Procurar no repetir arguments que ja s'han dit
- Relacionar les intervencions pròpies amb les dels companys
- Incorporar experiències pròpies i personals relacionades amb el tema

El docent ha de preparar les preguntes que han d'ajudar a gestionar la conversa.

Proposta de **preguntes** per organitzar la conversa/debat:

- T'agradaria passar una tarda amb en Quel i l'Ariadna? Per què?
- El que diu l'avi Quel en aquest capítol, creus que és veritat?
- T'ha passat alguna vegada? Explica-ho.
- Aquí l'avi només parla dels llocs que ell ha vist en els molts viatges que ha fet o ens vol dir alguna altra cosa? Quina?
- Aprendre a llegir pot ser una cosa meravellosa?

Activitat 24

Proposem als alumnes que en la lectura individual que faran es fixin molt en els adjectius que apareixen en el text poètic que trobaran en aquest capítol.

L'adjectivació és un recurs lingüístic molt important, que millora i precisa el significat de les paraules. Saber utilitzar els adjectius correctament reverteix de manera directa en la qualitat d'un text. Cal saber-los col·locar correctament i en la justa mesura, tenint molt en compte la tipologia textual.

Solucionari:

Tooloro i Cooroo: 1, 6, 4, 8, 2

Selva: gebrada

Cim: nevat

Tot és: 5, 3, 7

Activitat 25: Cerca d'informació

Consultar alguna pàgina web que ens permeti localitzar les següents ciutats i llocs: Calacuccia, Hong Kong, Zanarruza, Mokha, Covarrubias i Damasc i l'ermita de Sant Francesc de Maó.

Activitat 26: Lectura d'imatges

Ens fixem en imatge de la pàgina 75 del llibre. Des de l'ermita de Sant Francesc, situada en un lloc enlairat, l'avi Quel imagina mirant a l'horitzó els llocs on podria anar de viatge. Imagina fils d'argent que el condueixen cap a indrets de tot el món.

Demanem als alumnes que observin molt bé la il·lustració i en facin una descripció. Abans d'escriure podem parlar sobre:

- Com va vestit
- Quins objectes porta
- Com se sent
- Què s'imagina
- Què desitja
- ...

Activitat complementària (annex 2).

Lectura dels cartells i plafons informatius que podem trobar en espais naturals i també urbans. Generalment els trobem al mateix lloc que descriuen, i tenen un caire didàctic i de divulgació. Segons el seu contingut, ajuden a interpretar i conèixer llocs, flora, fauna, fets històrics...

Activitat 27: Formulació d'hipòtesis

A partir de la lectura del capítol 18, proposem que els alumnes formulin hipòtesis amb l'objectiu que prevegin el desenllaç de la història:

- Què li passa a l'avi Quel?

- Què t'ho fa pensar?
- Que creus que passarà?

Al *Quadern*... els alumnes tenen com a suport la carta que l'àvia Xesca envia a l'avi. També és un bon moment per recapitular oralment què ha passat fins ara.

Activitat 28: la funció de la lectura

L'àvia envia un paquet amb un llibre: *La meva vall*. És interessant que els alumnes observin com la mare de l'Ariadna i ella comparteixen el llibre amb l'avi. Mitjançant les il·lustracions l'avi pot evocar paisatges que estima. Està fent connexions amb records plaents. Això els fa passar una bona estona.

Activitat 29: Reorganització de la informació

Els alumnes han d'ordenar els fets més importants d'aquests tres capítols. Ara també poden comprovar les hipòtesis que han fet a l'activitat 27.

Activitat 30: Deducció del significat de lèxic pel context

En el capítol 21 apareixen dos termes que els nens i nenes d'aquesta edat no deuen conèixer: *darreres voluntats* i *quadern de bitàcola*.

Pel que fa al primer terme els alumnes en trobaran el significat a la pàgina 92 del llibre. El significat del segon, que també es pot deduir, el trobaran a la pàgina 94.

Activitat 31: Cerca d'informació

Les darreres pàgines del llibre consisteixen en uns llistats de noms reals i fantàstics, "mons" possibles i impossibles, serà important analitzar-los detingudament. Els demanem que cerquin

informació i que escriguin al costat de cada ciutat o poble si és real o no, i en cas que siguin reals que escriguin a quin país els podem trobar.

Recomanem que els nens i les nenes primer busquin els països fantàstics i després a quin país se situen les ciutats que apareixen en la llista. Per fer més àgil l'activitat es pot compartir la cerca. Cada parella d'alumnes es pot encarregar de buscar una o dues ciutats.

Solucionari:

Ciutats/pobles reals	País
Akureyri	Islàndia
Bakú	Azerbaidjan
Calacuccia	Còrsega (França)
Coïmbra	Portugal
Covarrubias	Espanya
Damasc	Síria
Firenzuola	Itàlia
Hong Kong	Xina
Kamtxatka	Rússia
Karaganda	Kazakhstan
Mô	Menorca (Espanya)
Moka	Iemen
Oondooroo	Austràlia
Piripiri	Brasil
Popocatepetl	Mèxic
Siuret	Catalunya
Suixi	Xina
Tempere	Finlàndia
Tumbuktú	República de Mali
Ust'-Kamenogorsk	Rússia
Zenarruza	Galícia (Espanya)

Mons fantàstics: Ciutat de les Maragdes, la fàbrica de xocolata, Fantasia, Hogwards, l'illa de Mai Més, el mar dels Naufragis, Nàrnia, el País de les Meravelles.

Activitat 32: Juguem

Aquesta llista de llocs que apareix a les pàgines 104-105 està ordenada alfabèticament. Però podem observar que hi ha alguna lletra que no hi és, per exemple no hi ha cap indret començat per la lletra E, ni per la L.

Activitat 33: El procés d'aprenentatge de la lectura

Demanarem als alumnes que pensin com ha après a llegir l'Ariadna:

- Quines ajudes ha rebut
- Quins llibres ha compartit
- Amb qui ha compartit els llibres

- Qui li regala llibres
- On llegeix
- ...

Al llarg del llibre se'n pot veure l'evolució: només coneixia algunes lletres i al final ha esdevingut una bona lectora. Podem proposar als alumnes que en parlin. Poden establir connexions amb l'evolució que estan fent ells com a lectors. Pel que fa als inicis, els nens i les nenes ja han reflexionat a l'activitat 11.

Després de llegir

Activitat 34: *Compartir i reflexionar*

Encetarem una conversa amb tota la classe, sobre la lectura d'*El dit d'Ariadna*.

- Comprovarem si hem assolit l'objectiu que ens havíem plantejat inicialment.
- Verificarem les hipòtesis inicials.
- Farem una reflexió metacognitiva: *la lectura per plaer és personal, permet relectures, anades i vingudes en el text, llegir a un ritme individual...*
- Repassarem quines han estat les estratègies de lectura que hem utilitzat.
- Reflexionarem sobre si hem relacionat el text amb coses que ja sabíem i amb experiències personals viscudes.

Activitat 35: *Parlem del llibre*

L'activitat del *Quadern de l'alumne* pot servir perquè els alumnes es preparin individualment el que després compartiran amb els companys.

Activitat 36: *Quadern de bitàcola*

El quadern de bitàcola és un llibre que porten els vaixells. El capità hi anota tot el que passa cada dia: el vent que fa, el rumb, l'estat de la mar, per on passen, anècdotes, incidències..., i més coses relacionades amb la navegació. Aquest quadern es desa (o desava) en un armari especial, com una espècie de caixa forta, el nom del qual és *bitàcola*.

Proposem que els nens i les nenes en facin un d'algun viatge que facin.

Activitat 37: *Les dades bibliogràfiques*

A la pàgina 109 del llibre trobem la llista dels llibres que l'àvia envia a l'Ariadna. És important ensenyar als alumnes la manera de citar-los correctament, com també les dades que han de constar a la fitxa bibliogràfica, l'ordre d'aparició de les dades, així com l'ús convencional de la cursiva per al títol i les cometes per a la col·lecció.

Activitat 38: Aprenem una cançó

A la pàgina 23 hi ha la cançó «Tinc un avi». L'Ariadna la coneix i la recorda perquè li fa pensar en el seu avi. Potser els nens i nenes ja la coneixen... Si no és el cas, proposem que l'aprenuin amb el suport de la lletra i la música.

<https://www.youtube.com/watch?v=zt7luC3ewtA> [Consulta: 14/03/19]

Tinc un avi
amb la barba blanca
i una pica encesa
que tan sols fa fum,
que m'explica contes
de naus perdudes
enmig de les ones.

Que estima sols els peixos, aigües,
doncs⁴ ha viscut sempre entre barques, platges.
Encara és ara un brau mariner.

Quan ell deixa el port, inflades ja les veles
per llançar-se a la mar,
diu adéu als peixos, no temeu
ja sabeu que jo no us faré mai pas cap mal.

I si em seguïu podrem cantar tot seguint el ritme de les ones del mar.

⁴ Compte, el doncs causal és incorrecte en català. La cançó s'ha difòs popularment amb aquest error de gramàtica. Si ensenyeu la cançó als alumnes, convé remarcar-los que és incorrecte. En català correcte cal dir *perquè*.

8. Propostes d'ampliació

La lectura d'*El dit d'Ariadna* ens pot portar a presentar part de l'obra de l'autor, Pep Molist, però sobretot ens ha de conduir a **conèixer i llegir altres llibres**. És bo que una lectura ens porti a una altra.

Tot seguit us proposem uns quants llibres que compleixen aquests requisits: són adequats per a nens i nenes de cicle mitjà.

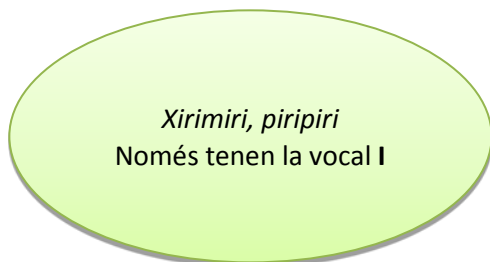
	LECOEUVRE,C.; MAHÉ,V (il·l.). <i>Paisatges d'arreu del món</i> . Barcelona: Símbol Editors, 2018.
	GUILLAUME CORNET. <i>Els elefants viatgers</i> . Blume, 2018.
	MARGARET MAHY; SIR QUENTIN BLAKE (il·l.). <i>El segrest de la bibliotecària</i> . Barcelona: Viena, 2018. (traducció de TERESA GUILLEUMES)
	CANO,C.; DELICADO, F.. <i>El secret de l'avi</i> . Barcelona: Barcanova, 2017.
	SERRAT,C.; TOLDRÀ, E. (il·l.). <i>Finestres al món</i> . Barcelona: Comanegra, 2017.
	JOYCE, W. <i>Els fantàstics llibres voladors del Sr. Morris Lessmore</i> . València: Andana editorial, 2016 (3a ed.).
	BRAMI,M; DAISAY,K; <i>El món és casa meva</i> ; Barcelona: Zahorí Books, 2017.
	BECKER,A; <i>Imagina</i> ; Sevilla: Kokoro, 2014

A l'annex 3, trobareu una proposta per dinamitzar la lectura d'un dels llibres que envia l'àvia de l'Ariadna: *Allà on viuen els monstres* de Maurice Sendak

9. Annexos

Annex 1

Et proposo que juguis amb les lletres i les paraules.

Fes una llista de paraules que no repeteixin cap consonant i una altra de paraules que tinguin totes les vocals. Comparteix-les amb els teus companys.

Paraules que no repeteixen cap consonant	Paraules que tenen totes les vocals
bosc	educació

A veure qui en troba més!

Annex 2

Si puges al cim d'una muntanya o vas a un lloc elevat on tens una bona vista, pots trobar **plafons informatius** com els de les fotografies.

Busca informació i parla'n amb els teus companys.

N' has vist alguna vegada? _____

Quina informació contenen? _____

Annex 3

Ara ja coneixes el llibre *Allà on viuen els monstres*, de Maurice Sendak.

En petit grup, contesteu les preguntes següents:

➤ Què vol dir, aquest conte?

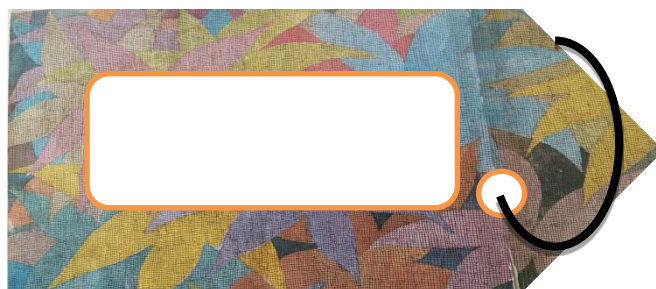
➤ De què deu tenir por, en Max?

➤ I tu de què tens por?

ALLÀ ON VIUEN ELS MONSTRES

TEXT I IL·LUSTRACIONS DE MAURICE SENDAK

Escriu una de les **teves pors**

10. Bibliografia i webgrafia

CALERO, A. *Cómo mejorar la comprensión lectora. Estrategias para lograr lectores competentes*. Wolters Kluwer. 2011.

CASSANY, D. *Laboratori lector. Per entendre la lectura*. Barcelona: Anagrama, 2018.

CHAMBERS, A. *Dime*. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 2007.

TEIXIDOR, Emili. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna Edicions, 2007.

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La lectura en un centre educatiu*. 2013.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0015/4fcb7f08-acc8-43ad-b1bf-5f303ec82902/lectura_centre_educatiu.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El temps de lectura a primària*. 2014.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0019/6c7604fa-5bd3-4c15-904c-297dcc04419d/04_temps-de-lectura-a-primaria.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El gust per llegir a educació infantil i a educació primària*. 2a edició actualitzada: abril de 2016.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/gustperllegir/documents/gust_llegir_infantil_primaria.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Presentació i recomanació de llibres: una activitat per al foment de la lectura autònoma*. Octubre de 2013.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0057/76ec51e8-c03c-4836-8eba-641a4f3d6d77/8_presentacio_recomanacio_llibres.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Parlem de llibres. La tertúlia literària*. 2013.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0002/0cd6b76d-e73a-4c33-8f30-b19c4e501e7a/9_parlem_de_llibres.pdf [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Avaluació d'actituds envers la lectura*. 2a edició actualitzada: abril de 2016.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/documents/17_DOSSIER_avaluacio_actituds_envers_la_lectura_rev16_MU.pdf. [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic. Llengua catalana i llengua castellana*. 2a edició actualitzada: març de 2015.

<http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/primaria/prim-linguistic-ca-es.pdf>. [Consulta: 22.03.2019].

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *La lectura guiada. Una proposta didàctica per treballar el procés lector a CM i CS*, gener de 2015.

http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/llegirperaprendre/documents/La_lectura_guiada_primaria.pdf

PÀGINA WEB DE L'AUTOR. <https://www.pepmolist.cat/> . [Consulta: 22.03.2019].